

Σκεπτικό του Συμβουλίου: Θέση (ΕΕ) αριθ. 16/2020 του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση ενόψει της έκδοσης κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης

(2020/C 441/02)

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 2 Μαΐου 2018, η Επιτροπή ενέκρινε δέσμη προτάσεων για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για τα έτη 2021 έως 2027 (ΠΑΠ). Η νομοθετική δέσμη περιείχε πρόταση νέου κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης σε περίπτωση γενικευμένων ελλείψεων όσον αφορά το κράτος δικαίου στα κράτη μέλη, με νομική βάση το άρθρο 322 παράγραφος 1 στοιχείο α) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 106α της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.
2. Στις 12 Ιουλίου 2018, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο γνωμοδότησε σχετικά με την πρόταση ⁽¹⁾.
3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθόρισε τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση στις 4 Απριλίου 2019.
4. Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο άρχισαν διαπραγματεύσεις τον Οκτώβριο του 2020 με σκοπό να επιτευχθεί συμφωνία σε πρώτη δευτέρα ανάγνωση. Οι διαπραγματεύσεις ολοκληρώθηκαν επιτυχώς στις 5 Νοεμβρίου 2020 με την επίτευξη προσωρινής συμφωνίας επί συμβιβαστικού κειμένου από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.
5. Στις 12 Νοεμβρίου 2020, οι Πρόεδροι της Επιτροπής Προϋπολογισμών (BUDG) και της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού (CONT) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου απηύθυναν επιστολή στον Πρόεδρο της Επιτροπής των Μόνιμων Αντιπροσώπων με την οποία δήλωναν ότι, εφόσον το Συμβούλιο διαβιβάσει επισήμως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τη θέση του όπως συμφωνήθηκε, με την επιφύλαξη του νομικού και γλωσσικού ελέγχου, θα εισηγηθούν στην Ολομέλεια να γίνει αποδεκτή η θέση του Συμβουλίου χωρίς τροπολογίες κατά τη δεύτερη ανάγνωση του Κοινοβουλίου.
6. Στις 16 Νοεμβρίου 2020, η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων επιβεβαίωσε το συμβιβαστικό κείμενο του κανονισμού, όπως είχε συμφωνηθεί από τα δύο θεσμικά όργανα.

II. ΣΤΟΧΟΣ

7. Από την έκβαση των διαπραγματεύσεων προκύπτει ότι ο κανονισμός αποσκοπεί στη θέσπιση γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης όταν οι παραβιάσεις των αρχών του κράτους δικαίου σε κράτος μέλος επηρεάζουν ή απειλούν σοβαρά να επηρεάσουν τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση του προϋπολογισμού της Ένωσης ή την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης κατά τρόπο επαρκώς άμεσο.
8. Ο μηχανισμός αυτός θα διασφαλίζει ότι τα μέτρα που λαμβάνονται θα είναι αναλογικά και θα παρέχει εργαλεία για την ενίσχυση της προστασίας των τελικών αποδεκτών ή των δικαιούχων.
9. Η διαδικασία για τη θέσπιση και την άρση των μέτρων θα τηρεί επίσης τις αρχές της αντικειμενικότητας, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης των κρατών μελών και θα πρέπει να διεξάγεται με αμερόληπτη και τεκμηριωμένη προσέγγιση. Ειδικότερα, κάθε κράτος μέλος, το οποίο αφορά η διαδικασία που οδηγεί στην πιθανή θέσπιση μέτρων, θα έχει τη δυνατότητα να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του σχετικά με τις διαπιστώσεις, να προτείνει διορθωτικά μέτρα και να υποβάλει παρατηρήσεις σχετικά με την αναλογικότητα των προβλεπόμενων μέτρων.
10. Εκτελεστικές αρμοδιότητες για τη θέσπιση και την άρση μέτρων θα ανατεθούν στο Συμβούλιο, το οποίο θα πρέπει να ενεργεί βάσει πρότασης της Επιτροπής.

⁽¹⁾ Έγγρ. ST 11707/18 - OJ C 291 της 17.8.2018, σ. 1

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΕ ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

A. Γενικά

11. Μετά την ψηφοφορία της Ολομέλειας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διεξήγαγαν διαπραγματεύσεις με σκοπό να καταλήξουν σε συμφωνία σε δεύτερη ανάγνωση βάσει της θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, την οποία το Κοινοβούλιο θα μπορούσε να εγκρίνει χωρίς αλλαγές. Το κείμενο της θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση αποτυπώνει πλήρως τον συμβιβασμό που επιτεύχθηκε μεταξύ των συννομοθετών.

B. Βασικά θέματα

12. Τα κυριότερα στοιχεία του συμβιβασμού που επιτεύχθηκε με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο περιγράφονται κατωτέρω:
- αποφασίστηκε και ενισχύθηκε η φύση του εν λόγω μηχανισμού σε σχέση με την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης,
 - διευκρινίστηκαν καλύτερα οι προϋποθέσεις για τη θέσπιση των μέτρων,
 - αυξήθηκε η προστασία των τελικών αποδεκτών και των δικαιούχων,
 - καθορίστηκε ειδικός ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
 - το πεδίο εφαρμογής των μέτρων επεκτάθηκε προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο μηχανισμός αιρεσιμότητας θα εφαρμόζεται στους πόρους που διατίθενται μέσω του Next Generation EU και όταν ο προϋπολογισμός της Ένωσης εκτελείται μέσω δανείων και άλλων μέσων υπό την εγγύηση του προϋπολογισμού της Ένωσης,
 - βελτιώθηκε η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών θέσπισης ή άρσης μέτρων,
 - καθορίστηκε η θέσπιση και η άρση μέτρων με εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, το οποίο θα αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία βάσει πρότασης της Επιτροπής,
 - εισήχθη νέα ρήτρα υποβολής εκθέσεων μετά από τρία έτη.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

13. Η θέση του Συμβουλίου αποτυπώνει πλήρως τον συμβιβασμό που επιτεύχθηκε στις διαπραγματεύσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, με τη συνδρομή της Επιτροπής. Η εν λόγω συμβιβαστική λύση επιβεβαιώνεται με την επιστολή που απηύθυναν οι Πρόεδροι των επιτροπών BUDG και CONT στον Πρόεδρο της Επιτροπής των Μόνιμων Αντιπροσώπων στις 12 Νοεμβρίου 2020.
-